

Arkivlänet Västernorrland

Kontaktpersoner:

Carina Strömberg, Landsarkivet i Härnösand, Märta Molin, ABM Resurs

Arkivlänet Västernorrland, inriktning 2007 – några exempel

Arkivlänet Västernorrland har inneburit och innebär en unik miljö för utveckling av arkivverksamhet inom olika områden, allt från traditionell arkivverksamhet till framställning, hantering och forskning kring elektroniska dokument och informationssystem.

Mittuniversitetet bedriver sedan många år tillbaka utbildning och forskning i arkiv- och informationsvetenskap. Kursutbudet har ökat de senaste åren med främst fler kurser på avancerad nivå. Ett administrativt labb för utbildning och forskning kring elektroniska ärende- och dokumenthanteringssystem håller på att byggas upp. Forskningsprojektet *Utveckling av arkiv- och informationsvetenskap* pågår sedan ett antal år tillbaka och 2006 startades projektet SME-Doc, access av tillförlitlig elektronisk information via Internet i små och medelstora företag, som pågår fram till årsskiftet. Under våren 2007 hölls ett seminarium under rubriken *Små och medelstora företags informationshantering – För tillväxt och nytta*. Forskargruppen i Arkiv- och informationsvetenskap deltar tillsammans med andra aktörer i projekten *Samhällets informationssystem* och *Bygga villa*, två projekt med anknytning till modern informationsförvaltning och arkivhantering. Under 2007 har rekrytering pågått till professuren i arkiv- och informationsvetenskap. Tillsättning sker efter årsskiftet.

Arkiv- och informationsvetenskapen deltar tillsammans med andra aktörer i projekten *Samhällets informationssystem* och *Bygga villa*, två projekt med anknytning till modern informationsförvaltning och arkivhantering.

Arkivcentrum Nord Samlokaliseringen av landsarkiv, kommunarkiv, landstingsarkiv, föreningsarkiv och näringslivsarkiv till Arkivcentrum Nord i Härnösand innebär numera unika möjligheter för forskare att söka material från olika institutioner på en samlad plats. Forskar-salen är bemannad och öppen dagligen. Kring Arkivcentrum Nord finns en stor potential för utveckling av tjänster kopplade till arkivverksamheter.

Riksarkivets mediakonverteringscentrum - MKC, i Fränsta, är en av Europas modernaste och största anläggningar för skanning av arkivhandlingar. Kapaciteten uppgår till ca 90 000 dokument per dygn. Under 2007 har MKC har verksamheten fått en rad nya uppdrag som exempelvis från Hässleholms kommuns stadsbyggnadskontor. Även Landsarkivet i Härnösand påbörjar under hösten en stor beställning av skanning av fastighetsböcker som kommer att innebära uppdrag i flera år framöver. Under 2007 har personalen vid MKC ökat och man har nu nära 100 anställda.

Migrering av ljud och bild i Ånge Det treåriga projektet i Ånge i syfte att rädda inspelade TV-program startades under 2006. Under 2007 har verksamheten konsoliderats och man är nu i full gång med att migrera TV-program. Det gemensamt treårigt projekt finansieras av EU:s strukturfronder, Länsstyrelsen i Västernorrland, Ljunganstiftelsen och Arbetsförmedlingen i Ånge. Ett tiotal personer är sysselsatta i projektet.

Svensk arkivinformation, SVAR, i Ramsele har som huvuduppgift att publicera information ur de statliga arkiven på moderna media. Detta görs på mikrofilm, mikrokort, cd/dvd och da-

tabaser på Internet. Hos SVAR finns även Riksarkivets anläggning för en storskalig skanning av arkivinformaton från mikrofilm.

Under 2007 har SVAR, tillsammans med Mitt Sverige turism och ABM Resurs, genomfört en så kallad TEM – turismekonomisk mätning av verksamheten. Enligt de första tendenserna visar den att SVAR besöktes av ca 13 000 turister. Dessa genererade intäkter för turismbranschen (att äta, bo, shoppa, göra och resa) om ca 7 miljoner kronor. Omräknat i årsarbeten motsvarade detta minst 7 heltidstjänster. Skatteeffekterna uppskattas till ca 0,7 miljoner. Av de 13 000 turisterna hade 7 300 SVAR som huvudsyfte med resan till Ramsele.

Dock brottas man med ekonomiska problem vid SVAR eftersom den äldre tekniken med mikrofilm och mikrokort alltmer ersätts med tillgängliggörande av digitala bilder och register över webben. För närvarande pågår arbete med att samlokalisera verksamheterna till Ramsele, med konsekvensen att verksamhetsfilialerna avvecklas i Junsele, Sollefteå och Näsåker. Under hösten 2007 kommer dessa och andra förändringar av verksamheten vid SVAR att genomföras. Målet med förändringarna är att koncentrera tillgängliga resurser till utökade satsningar på den nya tekniken för att möjliggöra forskning i arkiven på distans.

Landsarkivet i Härnösand är nu det största landsarkivet i landet. Det geografiska området omfattar 47 % av Sveriges yta och antalet anställda uppgår till ca 80 personer. Det senaste årets stora arkivleveranser har medfört att ytterligare en byggnad inom Arkivcentrum Nord har tagits i anspråk och fr.o.m. 2007 uppgår den förhyrda lokalytan i Härnösand till 14 000 kvm sammanlagt. Landsarkivet har genom samarbete med Domstolsverket lyckats få några stora projekt till länet, värda sammanlagt ca 30 mkr. Samarbete med MKC och Lantmäteriet har resulterat i att ett stort arkiv med kartor och förrättningsakter från hela landet successivt byggs upp.

Aktuellt 2007

Under 2007 har antalet sysselsatta inom arkivsektorn i Västernorrland varit fortsatt utökat med drygt 50 personer. Detta främst beroende på Accessprojektet; den statliga satsningen för att bereda akademiker sysselsättning inom kultursektorn, men även på att nya verksamheter har etablerats i länet och att en expansion av befintliga arkivverksamheter har skett. I oktober 2007 kommer olika verksamheter som sökt och fått Accessmedel att genomföra ett seminarium med fokus på sysselsättningseffekter, betydelsen av ökad tillgång till kulturarvsmaterial och vikten av samverkan - <http://abm.ylm.se/access/access071009.pdf>

Vad gäller FoU-verksamheten har den varit framgångsrik, och länet ligger förhållandevis långt fram, såväl i ett nationellt som i ett internationellt perspektiv. Ett viktigt mål för arkivklustret blir därför att ytterligare erövra och konsolidera positioner, och genom samverkan med andra relaterade verksamheter nå ännu längre vad gäller utveckling och tillämpning av ny teknik.

Under vintern 2007 var revideringen av länets strategiska kulturarvsprogram *Kulturarv nu* färdig, och i den nya versionen så skrivs arkivsektorn fram på ett mycket tydligt sätt. Nytt i programmet är att man tar steget från ett kulturmiljöprogram till ett kulturarvsprogram, och att man än tydligare betonar ABM-sektorns (arkiv, bibliotek, museer) betydelse för tillväxtarbetet i Västernorrlands län. Nya arbetssätt, strategiska allianser och vikten av att följa upp verksamheter och satsningar betonas, något som också är utmaningar för arkivklustret.

Under 2007 har klustret Arkivlänet stärkts. I april genomförde Kommunförbundet Västernorrland och ABM Resurs en gemensam arkivkonferens vilken lockade ett hundratal besökare. Representationen från de kommunala verksamheterna i länet var glädjande mycket hög.
<http://abm.vlm.se/rapporter/SamordningStupror070425.html>

I maj samlades flera representanter för Arkivlänet och diskuterade framtidsfrågor. Vid mötet utsågs en grupp att strategiskt arbeta med arkivfrågan i Västernorrland. I gruppen finns representanter för landsarkivet, länsstyrelsen, Mittuniversitetet, landstinget och den kommunala nivån. Under hösten 2007 ska gruppen konsolideras och därefter arbeta processinriktat med att nå de ovan nämnda målen för klustret.

Mål för arkivlänet 2007/2008

- Att inta och bibehålla en tätposition såväl nationellt som internationellt inom forskning, utbildning och digitalisering inom en starkt expanderande arkivverksamhet i privat och offentlig sektor.
- Att inta och bibehålla en tätposition i landet vad gäller tillgängliggörande av arkivmaterial, detta som enskilda aktörer, men inte minst i samverkan med andra inom kulturarvssektorn, exempelvis museer och bibliotek.
- Att verka för ett internationellt erkännande inom ovan nämnda område.

Utmaningar inför 2007/2008

Att fortsättningsvis hålla ihop och utveckla samverkan i strategiska allianser och funktionella nätverk inom arkivområdet

Utveckla en aktiv och relevant omvärldsbevakning för arkivsektorn

En eller flera gemensamma studiedagar/gemensam kompetensutveckling för arkivsektorn

En eller fler gemensamma workshops för arkivsektorn

Initiera ytterligare ett forskningsprojekt inom arkivområdet

Fortsatt förbättrad och fördjupad dialog mellan arkivsektorn och relaterat näringsliv

Att långsiktigt ta tillvara de möjligheter som Access-satsningen innebär för länet